

başarının tarihi

tarih 9

konu anlatan soru bankası

9. Sınıf tarih konu anlatan soru Bankası

Dikkat! Kitabın tamamı yüksek düzeyde görsel, sanatsal ve akademik işçilik ürünüdür.

Her hakkı **Tammat Yayıncılık ve Eğitim Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti'**ye aittir.

Lütfen tamamen ya da kısmen kopya etmeyiniz.

Kopya ediyorsanız sevmişsiniz, demektir.

O hâlde satın alın yenilerinin yazılmasına vesile olun.

genel yayın yönetmeni : Süleyman TOZLU

editör : Yunus SEVİNDİK

ISBN : 978-605-82121-5-2

baskı : Aykut Basım Yayın Matbaacılık San.Tic.Ltd.Şti.

baskı tarihi : 2019

yayıncı sertifika no : 44353

Şenlikköy Mahallesi Cevizli Sokak No:16 D:6

Florya Bakırköy/İstanbul

t/ +90 212 424 00 64

bilgi@tammatyayincilik.com

www.tammatyayincilik.com

HAMLEDE 3 MAT

nedir?

de ne demek?

Bu kitaptaki hiçbir soru rastgele yazılmadı!
Bu sebeple "akıllı hamleler" adını verdiğimiz testleri dersten hemen sonra çözduğünde varsa tarih dertlerini üç hamlede mat edebilirsin!

**Tamam,
bu iş oldu!**

Her ünitenin sonuna tüm üniteyi kapsayan, üniversite sınavlarında çıkması muhtemel sorulardan oluşan **ünite testleri** ile kitabımızı zenginleştirdik.

başka?

başka

Hamle sorularının ardından, öğrenilen hamleleri bir arada kullanabilmek ve pekiştirmek için ara testler hazırladık.

$E = mc^2$

soruların mutfağında kim mi var?

Bu kitabın arkasında en alt seviyeden en üst seviyeye kadar farklı öğrenci grupları ile uzun yıllar çalışmış usta tarih hocaları vardır.

SINIF

İÇİNDEKİLER

Ünite 1

TARİH VE ZAMAN

İnsanlığın Hafızası Tarih.....	8
Takvimler.....	9

Ünite 2

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

İnsanlığın İlk İzleri.....	16
Yazının Gelişimi	17
İlk Çağ'da Başlıca Medeniyet Havzaları	20
İnsan ve Göç.....	24
Kabilelerden Devlete	25
İlk Siyasi Organizasyon Türleri	28
Kanunlar Doğuyor	29

Ünite 3

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

Orta Çağ'da Siyasi Yapılar	40
Tarımdan Ticarete Ekonomi	41
Orta Çağ'da Ticaret	44
Orta Çağ'da Ordu ve Kanunlar Gelişiyor.....	45

Ünite 4

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

Avrasya'da İlk Türk İzleri.....	54
İlk Türk Devletleri	55
İlk Türk Devletlerinde Kültür ve Medeniyet	58
Kavimler Göçü ve Diğer Türk Devletleri.....	59
İslam Öncesi Dönemdeki Türk Devletleri	62
İlk Türk Devletleri ve Komşuları.....	63

tarih

Ünite 5 İSLAM MEDENİYETİ'NİN DOĞUŞU

İslamiyetin Doğduğu Dönemde Dünya.....	74
İslamiyet Yayılıyor	75
Dört Halife Dönemi	78
Emeviler, Endülüs Emevileri ve Beni Ahmer Devleti	82
Abbasiler ve Mısır'da Kurulan Türk - İslam Devletleri	83
Bilim Medeniyeti.....	86

Ünite 6 TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

Türk - İslam Tarihindeki Siyasi Gelişmeler	96
İslamiyet'in Türk Devlet ve Toplum Yapısına Etkisi	97
Büyük Selçuklu Devleti.....	100
Büyük Selçuklu Devleti'nde Yönetim ve Toplum Yapısı	101

HAMLE 3 CEVAPLAR111

aklında bulunsun!

3 HAMLEDE M1T

Üşenme,
erteleme,
vazgeçme!

Dersi
derste
öğren!

Anlamadığın
her şeyi
sor!

Bol
soru çöz!

Öğretmenini
iyi dinle!

Bir soruda tıkanırsan
en sona bırak,
çözdüğünü **göreceksin!**

**Boş soru
bırakma!**

tüm bunlara rağmen
hala çözemediğin soru
varsa kitabımızın
internet sayfasından,
öğretmeninden ya da
arkadaşlarından yardım al!
Asla vazgeçme!

Çözemediğin
soruları hemen geçme!

Uğraş!

Yukarıda belirttiğimiz
şekilde çalıştığında
öğrendiklerini kolay kolay
unutmadığını ve
aldığın mesafeyi görünce
şaşıracaksın!

tarih, mutluluk oldu.

1. ÜNİTE TARİH VE ZAMAN

İNSANLIĞIN HAFİZASI TARİH

Tarihin KONUSU

Tarih ve Diğer Bilimler

NEDEN TARİH?

Tarihi olaylara bakış açısı

ZAMANIN TAKSİMİ

Tarihin Dönemlendirilmesi

Takvim Sistemleri

- On iki Hayvanlı Türk Takvimi
- Hicri Takvim
- Celali Takvim
- Rumi Takvim
- Miladi Takvim

2. Ünite
İnsanlığın
İlk dönemleri

HAMLE-1

Bilgiyi öğren!

İnsanlığın Hafızası Tarih

- Tarih bilimine olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır.
- Sebepler**
 - Tecrübelerin gelecek nesillere aktarılması
 - İnsanların geçmiş ve gelecek bilincinin olması
 - Tarih insanların faaliyetlerini incelemektedir.
- Özellikler**
 - Yer ve zaman göstererek inceleme yapar.
 - Sebepler-sonuç ilişkisine dikkat eder.
 - Belgelere göre inceleme yapar.
- I. Elden Belgeler:** Olayın geçtiği döneme ait, kitabe, para, abide gibi belgelerdir.
- II. Elden Belgeler:** Kaynaklardan yararlanılarak yazılan eserlerdir.
- Sözlü Kaynaklar:** Efsaneler, destanlar, menkıbeler
- Yazılı Kaynaklar:** Tabletler, kitabeler, fermanlar
- Sesli ve Görüntülü Kaynaklar:** Resimler, filmler, video bantlar
- Tarihi Olay**
 - Zamanı belli, kısa süreli gelişmelere denir.
 - İstanbul'un fethi ve Fransız İhtilali gibi
- Tarihi Olgular**
 - Uzun sürede meydana gelen değişimlerdir.
 - Anadolu'nun Türkleşmesi ve demokrasinin gelişmesi gibi
- Yardımcı Bilim Dalları**
 - Sadece Tarihi Çağların Aydınlatılmasında Kullanılanlar**
 - Nüvizmatik:** Paraları inceler.
 - Filoloji:** Dil bilimidir.
 - Epigrafya:** Kitabeleri inceler.
 - Paleografya:** Eski yazıları inceler.
 - Diplomasi:** Siyasi belgeleri inceler.
 - Tarih Öncesi ve Tarihi Çağlarda Kullanılanlar**
 - Arkeoloji:** Kazı bilimidir.
 - Antropoloji:** İnsan ırkını inceler.
 - Etnografya:** Kültür bilimidir.
 - Kronoloji:** Zamanları tespit ederek sıralar.
 - Coğrafya:** İnsan ve mekan etkileşimini inceler.
 - Heraldik:** Armalar bilimidir.
- Neden Tarih?**
 - Aidiyet duygusu gelişir.
 - Sonucu:** Milli ve toplumsal kimlik gelişir.
 - Sorgulama ve eleştirel düşünme becerileri gelişir.
 - Sebepler:** Kaynaklardaki çelişkilerin fark edilmesi
 - Tarihsel empati gelişir.
 - Sonucu:** Geçmişte yaşamış insanların değer yargıları anlaşılır

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Aşağıdakilerden hangisi tarihi olaylar arasında gösterilemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin kurulması
- B) I. Dünya Savaşı'nın çıkması
- C) İnsan haklarının gelişmesi
- D) İstanbul'un fethi
- E) Celali İsyanlarının çıkması

Çözüm:

Başlangıç ve bitiş tarihi belli gelişmelere olay, süreç içinde yaşanan gelişmelere ise olgu denildiği için C seçeneğinde verilen olgudur.

Cevap: C

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Aşağıdakilerden hangisi yazılı kaynaklar arasında gösterilemez?

- I. Tabletler
- II. Fermanlar
- III. Mozaikler

2. İnsan ırkını inceleyen bilim dalı hangisidir?

- I. Antropoloji
- II. Kronoloji
- III. Arkeoloji

3. Siyasi belgeleri inceleyen bilim dalı hangisidir?

- I. Etnografya
- II. Kronoloji
- III. Diplomasi

HAMLE-1

Bilgiyi öğren!

Zamanın Taksimi

A. Tarihin Dönemlendirilmesi

Amaç

- Tarihin araştırılmasını ve öğrenilmesini kolaylaştırmak
- Yazının keşfi bir dönüm noktası olarak görülmüştür.

Sonuçları

- Yazıdan önceki döneme tarih öncesi devir denilmiştir.
- Yazıdan sonraki döneme tarihi çağlar denilmiştir.
- Çağların başlangıç ve bitişleri Avrupa tarihi ile ilgili gelişmelerdir.

B. Takvim Sistemleri

1. Ay Yılı Takvimleri

Bilgi

- Sümerler tarafından bulunmuştur.

Sebepler:

- Ayın kutsal kabul edilmesi
- Çok katlı tapınak olan Zigguratların yapılması
- Astronomi biliminin gelişmesi
- Bir yıl 354 gündür.

2. Güneş Yılı Takvimleri

Bilgi

- Mısırlılar tarafından bulunmuştur.

Sebepler

- Nil Nehri'nin taşması
- Tarım arazilerinin zarar görmesi
- Astronomi biliminin gelişmesi
- Bir yıl 365 gündür.

3. Türklerin Kullandığı Takvimler

12 Hayvanlı Türk Takvimi

- Türklerin kullandığı ilk takvimdir.
- Güneş yılı esaslıdır.

Hicri Takvim

- İslam'ın kabulünden sonra kullanılmıştır.
- Başlangıç Müslümanların 622'de Medine'ye hicret etmesidir. Dini günlerin belirlenmesinde kullanılır.

Celali Takvimi

- Mali işlerde kullanılmıştır.
- Ömer Hayyam tarafından hazırlanmıştır.
- Selçuklularda kullanılmıştır.

Rumi Takvim

- Osmanlı'da mali işlerde kullanılmıştır.
- Mart ayı mali yılbaşı kabul edilmiştir.

Miladi Takvim

- Romalılar geliştirmiş, Papa 13. Gregoryus son şeklini vermiştir.
- Milat kavramı dikkate alınmıştır.
- Hz. İsa'dan önceki döneme Milattan Önce denilmiştir.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Tarihin dönemlendirilmesi,

- tarihin araştırılma ve öğretilme sürecini kolaylaştırma,
- devletlerin kuruluş sürecini belirleme,
- isyanların sebeplerini ortaya çıkarma

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Tarihin araştırılmasını ve öğretilmesini kolaylaştırmak amacı ile tarih bölümlere ayrılmıştır.

Cevap: A

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Yazıdan önceki döneme verilen isim hangisidir?

- Milattan önce
- Tarih öncesi
- Orta Çağ

2. Celali Takvimi hangi devlet döneminde kullanılmıştır?

- Selçuklular
- Gazneliler
- Karahanlılar

3. Hz. İsa'nın doğumundan önceki döneme verilen isim nedir?

- Milattan önce
- Milattan sonra
- Tarih öncesi

1. Tarih bilimine olan ihtiyacın her geçen gün artmasında,

- I. tecrübelerin gelecek nesillere aktarılması,
- II. bilimsel gelişmelerin yaşanması,
- III. insanların geçmiş ve gelecek bilincinin olması

durumlarından hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. I. Para
II. Kitabe
III. Abide

Yukarıdakilerden hangilerinin, birinci elden kaynak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Tarihe yardımcı bilim dallarından hangisinin tarih öncesi dönemin aydınlatılmasında kullanılması beklenemez?

- A) Etnoğrafya
B) Epigrafya
C) Arkeoloji
D) Antropoloji
E) Heraldik

4. Tarihin aidiyet duygusunu geliştirmesi,

- I. milli ve toplumsal kimliği geliştirmesi,
- II. yazılı belgelere göre inceleme yapması,
- III. yardımcı bilim dallarından faydalanması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Geçmişte yaşamış insanların değer yargılarının anlaşılması,

- I. objektif araştırma yapılması,
- II. araştırma yapılan döneme göre değerlendirilmesi,
- III. tarihsel empatinin gelişmesi

durumlarından hangileri ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. I. İnsanların faaliyetlerinin incelenmesi
II. Sebep-sonuç ilişkisine göre araştırma yapılması
III. Objektifliğin önemsenmesi

Yukarıdakilerden hangileri, tarih biliminin özellikleri arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. I. Tarihi çağların başlaması
II. Milattan önceki dönemin sona ermesi
III. Üretici faaliyetlerin başlaması

Yukarıdakilerden hangileri, yazının keşfi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Sümerlerde çok katlı tapınak olan zigguratların yapılması ile,

- I. ay yılı takviminin bulunması,
II. yazılı kanunların hazırlanması,
III. astronomi biliminin ilerlemesi

gelişmelerinden hangileri arasında ilişki kurulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde mali işlerde kullanılan Rumi Takvim'de mali yılbaşı olarak aşağıdaki aylardan hangisi kabul edilmiştir?

- A) Ocak
B) Şubat
C) Nisan
D) Haziran
E) Mart

4. – Ömer Hayyam tarafından hazırlanmıştır.
– Mali işlerde kullanılmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen takvim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rumi Takvim
B) Celali Takvimi
C) 12 Hayvanlı Türk Takvimi
D) Miladi Takvim
E) Hicri Takvim

5. Güneş yılı takvimini ilk bulan uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sümerler
B) Romalılar
C) Mısırlılar
D) Yunanlılar
E) Babiller

6. Aşağıdaki takvimlerden hangisi ilk Türk topluluklarında astronomi biliminin geliştiğine kanıt oluşturur?

- A) Hicri Takvim
B) Miladi Takvim
C) Rumi Takvim
D) Celali Takvimi
E) 12 Hayvanlı Türk Takvimi

1. Tarih, toplumların başından geçen olayları, zaman ve yer göstererek anlatan, bunların sebep ve sonuçlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini ele alan sosyal bir bilimdir.

Verilen bu bilgiye göre,

- I. göç faaliyetlerinin yaşanması,
- II. ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi,
- III. iklim koşullarının değişmesi

gelişmelerinden hangilerinin tarihin konusu içinde olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Tarih, yöntem olarak diğer bilimlerden farklılık gösterir.

Bu durum,

- I. gözlem ve deney metodunun kullanılmaması,
- II. diğer bilimlerden faydalanılması,
- III. insan ilişkilerini konu alması

verilenlerden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Geçmişte yaşamış toplumların örf, adet ve geleneklerini araştıran bir tarihçi, aşağıdaki yardımcı bilim dallarından en çok hangisinden faydalanır?

- A) Paleografya
- B) Etnografya
- C) Filoloji
- D) Epigrafya
- E) Antropoloji

4. Geçmişte yaşamış insanların değer yargılarını ve olaylara bakış açılarını anlamak için,

- I. araştırma yapılan dönemin dikkate alınması,
- II. sadece yazılı belgelere göre inceleme yapılması,
- III. tarihsel empatinin ön plana çıkarılması

verilenlerden hangilerinin öneminden söz edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Tarihi olay ve olgu kavramlarına göre aşağıdakilerden hangisinin tarihi olay olduğu söylenemez?

- A) Kavimler Göçü
- B) İstanbul'un fethi
- C) Fransız İhtilali
- D) Köleciliğin yaygınlaşması
- E) Celali isyanları

6. Osmanlı Devleti'nde mali işleri düzenleme amacıyla Rumi takvimin hazırlanması,

- I. Hicri takvime göre ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesinde sorunlar yaşanması,
- II. mali bağımsızlığın korumak istenmesi,
- III. sosyal sorunların yaşanması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Yüzyılların sınıflandırılması milat kavramına göre yapılmıştır. Hz. İsa'nın doğumundan önceki yıllara MÖ, sonrasına da MS denilmiştir.

Buna göre, milat kavramı doğrultusunda verilen,

- I. MÖ 1500 ile MS 2000 arasında 3500 yıl vardır.
- II. MÖ 3000 tarihi, MÖ 2000 tarihine göre daha eski zamanı ifade eder.
- III. MÖ 2500 tarihi ile MÖ 1000 tarihi arasında 1500 yıl vardır.

bilgilerinden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Hristiyanlar Hz. İsa'nın doğumunu, Müslümanlar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini takvimlerine başlangıç olarak kabul etmişlerdir.

Verilen bu bilgi,

- I. ilk takvimin Hristiyanlar tarafından hazırlandığı,
- II. takvimlerin niteliklerinin değişkenlik gösterdiği,
- III. toplumların yaşamlarını etkileyen olayların takvimlerin başlangıcı olarak kabul edildiği

yargılarından hangilerini doğrular?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Aşağıdakilerden hangisi yazılı kaynaklar arasında gösterilemez?

- A) Efsaneler
- B) Kitabeler
- C) Fermanlar
- D) Tabletler
- E) Beratlar

4. Tarihi olaylar ele alınırken tarihi bilgilerin kendi döneminin şartlarına göre değerlendirilmesi,

- I. olayları doğru değerlendirme,
- II. kendi değer yargılarını katmama,
- III. yazılı kaynakları ön plana çıkarma

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Milletlerin ortak hafızası olan tarihi öğrenmenin,

- I. milli kimliğin oluşması,
- II. dini inanışların yaygınlaşması,
- III. birlik ve beraberlik duygusunun güçlenmesi

gelişmelerinden hangilerine olan katkısından söz edilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Tarihi olgu, tarihte insanlığı etkileyen olayların ortaya çıkardığı sonuçlara göre uzun sürede meydana gelen değişimlerdir.

Buna göre,

- I. Anadolu'nun Türkleşmesi,
- II. Fransız İhtilali'nin çıkması,
- III. İstanbul'un fethedilmesi

durumlarından hangileri tarihi olgu içinde değerlendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. I. Orta Asya Türk göçleri
II. Yazının bulunması
III. Osmanlı Devleti'nin kurulması

Yukarıda verilenlerin konusuna göre sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru gösterilmiştir?

	Siyasi	Kültürel	Sosyal
A)	III	II	I
B)	II	I	III
C)	I	III	II
D)	II	III	I
E)	III	I	II

2. I. Efsaneler
II. Kitabeler
III. Arkeolojik buluntular

Yukarıdakilerden hangileri sözlü kaynaklar arasında gösterilemez?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

3. Palaografya; yazıları, alfabeleri ve bunların zaman içerisindeki değişimlerini inceler.

Buna göre paleografya bilimi kullanılarak,

- I. toplumların kültürel faaliyetleri,
II. komşu ülkelerle ticari ilişkiler,
III. ekonomik gelişmişlik seviyesi

verilenlerden hangileri hakkında bilgi edinilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

4. Tarihi olaylar arasında sebep - sonuç ilişkisi kurabilmek için olayların yaşandığı zamanın bilinmesi gerekmektedir.

Bu durum, aşağıdaki yardımcı bilimlerden hangisine olan ihtiyacı ortaya koymaktadır?

- A) Diplomasi
B) Filoloji
C) Epigrafya
D) Kronoloji
E) Nüsmatik

5. Zamanın sınıflandırılmasında milat kavramı dikkate alınmıştır. Hz. İsa'nın doğumundan önceki yıllara "milattan önce" sonrasına da "milattan sonra" denilmiştir.

Verilen bu bilgiye göre,

- I. Hz. İsa ile tarihi çağların başladığı,
II. Hz. İsa'nın yaşının iki binden fazla olduğu,
III. yazının icadının milattan sonraki yılları başlattığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

6. Yüzyıl hesaplamalarında verilen, tarih üç basamaklı sayıdan oluşuyorsa yüzler basamağına bir eklenir.

Buna göre, aşağıda verilen tarihlerden hangisinin yüzyıl hesaplaması yanlış yapılmıştır?

- A) 751 → VIII. yüzyıl
B) 571 → VI. yüzyıl
C) 911 → X. yüzyıl
D) 376 → IV. yüzyıl
E) 455 → IV. yüzyıl